

Einar Káráson
Viharmadarak

A fordítás alapjául szolgáló kiadás:

Einar Kárason: *Stormfuglar*

Forlagið, 2018

A könyv megjelenését támogatta

az Icelandic Literature Center

ICELANDIC LITERATURE CENTER

Copyright © Einar Kárason, 2018

Title of the original Icelandic edition: Stormfuglar

Published by agreement with Forlagið, www.forlagid.is

Hungarian translation © Patat Bence, 2020

1959 februárjában néhány izlandi halászhajó viharba keveredett Új-Fundland partjainak közelében. E történetet az ottani események ihlették, de a cselekmény és a szereplők kizárólag a képzelet művei.

Lárus felsietett a hídon lévő vécére, és nemso-
kára a fedélzetmester is a kormányállásra ment,
hogy beszéljen a hajó tisztjeivel, a kapitányt és
a másodtisztet találta ott, és abban állapotok
meg, hogy az embereknek előre kellene menni-
ük az előbástyára, hogy megpróbáljanak meg-
szabadulni az ott lerakódott jégtömegetől. A hajó
kezdett nagyon lassan mozogni, hiába hányták
a hullámok föl-le, rettentő lomhán reagált; a víz
már a fedélzet pereméig ért, és a felépítményt

nyaldosta, a hajó csak utána kezdett újra kiemelkedni a hideg tengerből. A másodtisztt és a fedélzetmester úgy döntött, hogy maguk mennek előre, és két talpraesett embert visznek magukkal, éppen ekkor lépett ki Lárus az illemhelyről. Nyomban jelentkezett a feladatra. A másodtisztt ellenkezni próbált, a fiút túl fiatalnak és tapasztalatlannak tartotta, de a fedélzetmester közölte: Én megbízom benne.

Azzal négyen elindultak az eljegesedett előbástya felé. Nappal volt, de a kapitány az összes még működő fedélzeti lámpát felkapcsolta. A tengervíz rendszeresen átcsapott a hajó orrán a fedélzetre, a kapitány azonban igyekezett lassan haladni előre, miközben a kormányálláson lévők az oldalról közeledő hullámokat figyelték; az elöl lévőket figyelmeztetni kellett, hogy kapaszkodjanak meg, és próbálják átvészelni a zuhatagot. Először az előbástyára vezető lépcsőkről kezdték leverni a jeget, és rövidesen jókora lemezek és tömbök váltak le, amelyeket valakinek meg kellett akasztania, hogy egy helyben tartva megpróbálja akkora darabokra törni, hogy a víz le tudja mosni a fedélzetről. Így haladtak felfelé az előbástyára, ahol alig akadt bármi, amiben meg lehetett volna kapaszkodni vagy támaszkodni. Igyekeztek kitámasztani magukat, és fél kézzel megragadtak valamit, amiről

már leverték a jeget, a másikkal pedig csépeltek tovább; Lárus és a másik matróz csákányt használt, a fedélzetmester és a másodtiszt kalapácsot. Feljutottak a gleccserre, az előbástyára, és bár a tenger addig még nem sújtott le rájuk nagyobb hullámmal, csak kicsit lefröcskölte őket, gyorsan kellett cselekedniük. Munkájuk eredménye rögtön láthatóvá vált, minden ütésnél újabb darabok törtek le, a jégpáncél alól lassanként előtűnt a hajó festett acélteste. Mind a négyen rendíthetetlenül csépeltek a jeget, és amikor már-már úgy érezték, nemsokára megszabadulnak a gaztevőtől, amely azzal fenyegette őket, hogy orral előre lehúzza mindannyiukat a mélybe, talán megfedkeztek magukról, és bár a kapitányról úgy tartották, hogy harsány hangja a halászföldön mindenhová elhallatszik, az egész flotta hallhatja, az ütőfegyverek ugyanolyan zajt csaptak, és így nem hallották idejében a figyelmeztetést, hogy nagy oldalhullám közeledik, ami rájuk zúdult, mint valami lavina. A másodtiszt háttal zuhant le az előbástyáról a fedélzetre, egy póznára esett, és beszorult mellé; a fedélzetmesternek és a másik matróznak sikerült megkapaszkodnia, de a legelöl álló Lárus csak a levegőbe kapott, érezte, ahogy magával ragadja a hatalmas víztömeg, vitte magával a jéghideg tenger, és néhány másodperc

múlva a háborgó felületén találta volna magát. De ekkor érezte, hogy valami megmarkolja, hátról elkapja viharkabátjának gallérját; egyre jobban szorította, és a fiatalember egy pillanatra úgy érezte, vagy megfullad, vagy elszakad a kabátja; a víz olyan erővel húzta magával, hogy minden varrás repedt és hasadt. És ez rettenetesen sokáig tartott, a természet erői teljes súlyukkal a másik irányba húzták, a tenger felé, de egy vasmarok ellenállt nekik. Pedig több mint nyolcvan kiló vagyok. A hullám végül átbukott rajtuk, és mindenki a fedélzeten maradt; emberek siettek előre, hogy segítsenek négyüknek. Hárman rögtön jelezték, hogy rendben vannak, igaz, Lárust olyan köhögésroham fogta el, hogy valószínűleg senki sem értette, mit próbál mondani, de a másodtiszt eszméletlenül feküdt a fedélzeten. Mindenki tudta, hogy egy súlyos sérültet veszélyes megmozdítani, például lehet, hogy eltört a gerince, és ezért úgy volna helyes, ha hagynák ott feküdni az orvos vagy a mentők érkezéséig, de itt ilyesmire nem lehetett számítani, és azt sem lehetett tudni, a következő hullám mikor csap át a fedélzeten, bármikor megtörténhetett, ezért nem maradt más, mint felemelni, a legrövidebb úton levinni az előbástya alatti kajütbe, lehámozni róla a vizes ruhát, és száraz takarókba és pokrócokba bugyolálni. Motyogott

valamit, nem halt meg. Az előbástyán lévőket visszaparancsolták a tatra, mivel a jéghideg tenger bőrig áztatta őket. Az étkezdébe visszaérve lesegítették Lárusról a viaszosvászon ruhát, mivel szemlátomást sokkot kapott, és igencsak reszketett, ugyanakkor továbbra is azt hajtogatta, hogy jól van. A fedézetmester az egyik munkakesztyűjével bajlódott, próbálta levenni arról a kezéről, amellyel Lárus gallérját megragadta, de aztán kénytelen volt feladni és segítséget kérni, amit általában igyekezett elkerülni. Ám bármennyire is igyekezett leszedni azt a munkakesztyűt, nem sikerült. Le kellett vágni a kezéről, amely nagyon feszes görcsbe szorult. Ahogy a körmei előtűntek, mindegyik alól vér szivárgott. Erős keze úgy nézett ki, mint egy ragadozó madár karma. Csodálkozva szemlélte, és azt mondta: Kurva nehéz volt ez a gyerek.

A másodtiszt kínok között és igen rossz színen feküdt az előbástya alatt, egyedül. Az emberek időnként benéztek hozzá, de nyilvánvaló volt, hogy ilyen állapotban túl veszélyes volna hátraráncigálni a többiekhez. Úgy tűnt, jól van, és amikor megvizsgálták, tudta mozgatni a kezét meg a lábát, ami nagy megkönnyebbülést jelentett neki, mert tudta, mit jelentene, ha nem tudná megmozdítani a végtagjait. Viszont borzalmas fájdalmak gyötörték, és vér folyt a testéből

és a szájából. A kapitány közölte a rádióssal, hogy itt az idő, hogy hírt adjanak a nehézségeikről és arról, hogy az egyikük ráadásul súlyosan megsérült, tudassa a rádión, hogy vihar és jegesedés miatt komoly gondokkal küszködnek, és próbáljon tanácsot kérni, hogyan kezeljék a másodtiszt sérüléseit. A rádiós munkához látott, és sokáig ült a készülékei előtt, lázasan beszélt és morzézott. Először általános üzenetet küldött az éterbe a vészfrekvencián: Komoly nehézségekkel szembesültünk, mindkét mentőcsónakot elvesztettük, levertük a jeget, de nem győzzük, a hajó az oldalára dől, egy emberünk súlyosan megsérült. A rádiós ezután közvetlen kapcsolatot próbált teremteni az otthoni hajótársasággal. Némi idő múlva visszatért, és közölte, hogy üzenetet kapott a reykjavíki hajótársaságtól, amelyben azt tanácsolják, hogy adjanak morfint a sérültnek, kell lennie belőle a fedélzeten lévő gyógyszeresládában. Kapcsolatba lépett néhány másik izlandi halászhajóval is, amelyek errefelé, nyugaton tartózkodnak, az *Eyfirðingur* szintén súlyos jegesedési problémákkal küzdött, de valamivel délebbre jár, és melegebb vizekre ért – arrafelé sokkal enyhébb a jegesedés kockázata, ráadásul az *Eyfirðingurt* nem dízelmotor, hanem gőzmotor hajtja, és a kazánból forró vizet is be tudtak vetni a jég felolvasztására. A *Garpur*

messzebbre járt a *Máfurtól*, de a *Póseidon* nemrég érkezett a területre, és hal szinte alig került a rakterébe, ezért sokkal jobban kiemelkedik a tengerből, és kevésbé csapnak át rajta a hullámok. A *Póseidon* állítólag megpróbálja becélolni őket, és talán el tud indulni feléjük.

Megtalálták a gyógyszeresládát, de morfin nem volt benne. Ki tudja, ki és mikor vette ki. A kapitány szekrényéből azonban előkerült egy üveg konyak meg némi aszpirin, az elsőtiszt azzal sietett előre, hogy megpróbálja megörvendeztetni elgyötört társát.

MAGVETŐ
KÖNYVKIADÓ ÉS KERESKEDELMI KFT.
www.magveto.hu
www.facebook.com/magveto
magveto.kiado@lira.hu
Felelős kiadó Dávid Anna

Készült a Dürer Nyomda Kft-ben, Gyulán, 2020-ban
Felelős vezető Aggod István ügyvezető igazgató

Kontrollszerkesztő Egyed Veronika
Felelős szerkesztő Rostás Eni
Kézirat-előkészítő Schmal Alexandra
Korrektor Losoncz-Kelemen Emese
Műszaki vezető Takács Klári
A borítót Gerhes Gábor,
a kötetet Pintér József tervezte
Kiadványszám 8955
Plantin betűtípusból szedve
ISBN 978 963 14 3890 1